ISSN 2181-7138

МУАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

Илимий-методикалық журнал

2023

2/1-сан

Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети жанындағы Жоқарғы Аттестация Комиссиясы Президиумының 25.10.2007 жыл (№138) қарары менен дизимге алынды

Қарақалпақстан Баспа сөз ҳәм хабар агентлиги тәрепинен 2007-жылы 14-февральдан дизимге алынды. №01-044-санлы гүўалық берилген.

Нөкис

2/1-сан *2023*

март-апрель

Шөлкемлестириўшилер:

Қарақалпақстан Республикасы Халық билимлендириў Министрлиги,
ӨЗПИИИ Қарақалпақстан филиалы

Редактор:
А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Байрамбай ОТЕМУРАТОВ
Ерполат АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Алишер АЛЛАМУРАТОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Тўлқин АЛЛАЁРОВ
Умида БАҲАДИРОВА
Фархад БАБАШЕВ
Гулзода БОЙМУРОДОВА
Маманазар ДЖУМАЕВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Мырзамурат ЖУМАМУРАТОВ
Умида ИБРАГИМОВА
Меруерт ПАЗЫЛОВА
Асқарбай НИЯЗОВ
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Нуржан МАТЧАНОВ
Шукурилло МАРДОНОВ
Бахтиёр РАХИМОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Барлықбай ПРЕНОВ
Қаҳҳор ТУРСУНОВ
Нурзода ТОШЕВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Амангелди КАМАЛОВ
Ризамат ШОДИЕВ
Зафар ЧОРШАНБИЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРГАШЕВА
Гавхар ЭЩАНОВА

МАЗМУНЫ

ТИЛ ҲӘМ ӘДЕБИЯТ

Seytkasımov D. B. Kompetenciyaǵa baǵdarlanǵan tálim tiykarında filolog-oqıtíwshí profilin jaratíw ... 6
Курбанова Ш. А. Концепт терминининг когнитив тилшуносликда ва лингвомаданиятшуносликдаги аҳамияти ... 13
Toshxujayeva Sh., Karimova Sh. Erkin A'zam asarlarida frazeologizmlar ... 20
Masodikova Z. H. Oliy ta'lim muassasalarida nemis tilini pedagogik texnologiyalar orqali o'rgatish ... 24
Akbarova M. Sh. G`ayriodatiy birikmalar badiiy matnning lingvopoetik qiymatini oshiruvchi omil sifatida ... 28
Yigitaliyeva Sh. I. "Yaxshilik" konseptining bilvosita ifodalanishi ... 33
Закирова Д. Х. Нутқий жанрлар концепцияси хусусида ... 38
Тошхужаева Ш., Каримова Ш. Эркин Аъзам асарларида киноя ... 43
Тошхужаева Ш. Эркин Аъзам асарларида парантезаларнинг лингвопоэтик хусусиятлари ... 47
Орипова К. Э. Ўхшатишлар иштирокидаги бадиий матнларда антонимлар маданий омил сифатида ... 52
Ishmatova O. S. Fonetik ritmika – nutqni kompleks rivojlantirish omili sifatida ... 57
Махмудова Д. С. Методы и приемы обучения русскому языку ... 65

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ

Хужаназарова Н. М. Тарбияланувчиларда меҳнат кўникмаларини ҳосил қилиш ... 70
Taylanova Sh. Boshqaruv tizimini rivojlantirish yo'llari ... 73
Донаев С. Х. Таълим сифатини бошқаришнинг муҳим хусусиятлари ... 77
Abdraimova B. B. Bo'lajak biologiya o'qituvchilarini tayyorlashda pedagogik diagnostika muammosining nazariy aspektlari ... 83
Kultaev K. K. To'yingan uglevodorodlar mavzusiga interfaol usullarning tatbig'i ... 92
Abdullayev A. Q., Abdullayeva N. R. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida matematika fanini o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalari asosida kreativ faoliyatini rivojlantirish ... 99
Ibadullayeva Sh. N. Pedagogik amaliyot jarayonida bo'lajak maxsus pedagoglarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning mexanizmlarini takomillashtirish ... 105
Бабаева Х. У. Педагогик таълим инновацион кластерининг афзаллиги ... 111
Эрназарова Г. О., Калдибеков А. Б. Бўлажак педагогларнинг технологик компетентлик даражасини ривожлантиришнинг педагогик шарт-шароитлари ... 115
Қурбанова М. Э. Касбий-технологик вариативлик асосида ўқув жараёнида инновацион фаолиятни ташкил этиш ... 121
Тўйчиева Г. М. Бўлажак ўқитувчиларнинг касбий-билиш компетенциясини шакллантириш ... 125
Janbayeva M. S. Innovatsion jamiyat sharoitida zamonaviy o'qituvchilarga bo'lgan ehtiyojlar ... 130
Meylieva M. S. Kasb tanlashga munosabat tizimi mezonlarining tanlanishi ... 133
Ne`matova Z. F. Ta'lim, fan va ishlab chiqarish integratsiyasida zamonaviy o'rta bog'in kadrlarni tayyorlash tamoyillari ... 138
Majidova G. A. Umumta'lim maktablarida immersiv texnologiyalardan foydalanish ko'nikmasini oshirish ... 142
Xalilov F. V. Muhandislik oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'lim va unda bilimlar bazasi qo'llash zaruriyati ... 146
Ашурова С. Ю. Ўқитиш тамойиллари таълим жараёнида дидактик воситалар ва материаллардан фойдаланишнинг асоси сифатида ... 152
Muslimov Sh. N. Bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini kasbiy-grafik kompetentligini rivojlantirishda shaxsga yo'naltirilgan ta'limning roli ... 157

Sharipov A. A. Professional talim muassasalari oquvchilarining zamonaviy pedagogik texnologiyalar vositasida amaliyotga yo'naltirish metodikasini takomillashtirish 163
Абдалова С. Р. Дарснинг ўқув жараёнидаги ўрнини ўрганиш ҳамда муаммоли ўқитиш технологияси нуқтаи-назаридан таҳлил қилиш 168
Мусурманов Р., Султанова Д. А. Академик Қори Ниёзий педагогик фаолиятини ўрганиш замон талаби 174
Raxmanova M. Q. Talabalarning ijtimoiy kompetentligini rivojlantirishning zamonaviy yondashuvlari 178
Кадирова Х. А. Замонавий таълим технологиялари ёрдамида миллий дунёқарашни ривожлантириш механизмлари 183
Парпиева М. М. Технологик таълим ўқитувчисининг аутопедагогик компетентлигини ривожлантириш муаммосини ўрганишнинг илмий-амалий асослари 188
Tursunbayeva Yu. R. Oliy ta`lim muassasalarida o`qitish jarayonini boshqarish texnologiyasi pedagogik mexanizmlari 194
Мусурмонов Р., Суяров А. М. Ёшларнинг шарқона имиджи ва муомала одобини шакллантириш хусусида 200
Жумаева Ю. Р. Бўлажак ўқитувчиларни форсайт технологияси асосида касбий фаолиятга тайёрлаш 206
Кабирова З. М. Аралаш таълим технологияларининг аҳамияти 211
Xasanov F. Z. Bo'lajak matematika o'qituvshilarini metodik tayyorlashning o'ziga xos xususiyatlari 215
Ortiqova N. A. O'qituvchining pedagogik faoliyatidagi psixologik to'siqlar va ularni bartaraf etish metodlari 220
Ortiqova N. A. Tarbiya maqsadini ishlab chiqishning pedagogik xususiyatlari 230
Axmadaliyev B. S. Oliy ta'lim muassasalarida tarbiyaviy ishlarni tashkillashtirishning innovasion usullari 235
G'aniyeva D. M. Методология анализа взаимной интеграции форм социального сознания на основе научных подходов 239
Файзиева У. Ю. Особенности внедрения инклюзивного образования в Республике Узбекистан 248
Махмудова Д. С. В педагогической деятельности учителя психологические барьеры и методы их преодоления 257
Кочкаров А. А. Диагностика индивидуально-типологических свойств курсантов образовательных учреждений МВД Республики Узбекистан 264
Musurmankulova M. N. The new educational system of uzbekistan and new conditions for teachers 269

МИЛЛИЙ ИДЕЯ ҲӘМ РУЎХЫЙЛЫҚ ТИЙКАРЛАРЫ, ТАРИЙХ, ФИЛОСОФИЯ

Файзиева У. Ю. Международная практика инклюзивного образования История становления инклюзивного образования 272

ФИЗИКА, МАТЕМАТИКА, ИНФОРМАТИКА

Mirsanov U. M., Isroilov N. S. Umumiy o'rta ta'lim maktab o'quvchilariga dasturlash dasturlashni o'rgatishda xorijiy davlatlarning tajribalaridan foydalanish 280
Esanbayev B. I. Talabalarning fraktal grafikaga oid kompetentligini rivojlantrish muammolari 286
Абидова З. К. Профессионал таълим муассасалари ахборот муҳитини шакллантиришда электрон таълим ресурслари янги авлодидан фойдаланиш 292
Xo'janazarov Z. R. Ta'lim sifatini ta'minlashda SMART-texnologiyalaridan foydalanish 298
Yusufxodjayeva F. M. O'quvchilarida gazlamalarga ishlov berish texnologiyasi darslarida kasanachilik ko'nikmalarini shakllantirish 305
Ibragimova M. G. Texnologiya ta'limi darslarida o'quvchilarni ijodkorlik qobiliyatlarini rivojlantirish orqali kasb- hunarga yo'naltirish 310
Isaqova Z. R., Tursunov J. E. To'qimachilik korxonalarida мато turlarini кengaytirish 315

БАСЛАЎЫШ КЛАСС, МЕКТЕПКЕ ШЕКЕМГИ ТӘРБИЯ

Shodiyev R. D., Shonazarov U. Sh. Boshlang‘ich sinf o‘quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirish 319
Taylanova Sh. Maktabgacha ta’lim tizimini yanada takomillashtirish 326
Rabbimova M. M. Bo‘lajak maktabgacha ta`lim pedagoglarida amaliy kompetentlikni rivojlantirish 330
Эрҳанова Н. А. “Тил ва нутқ” марказида инновацион-методик фаолият олиб бориш самарадорлиги 333
Жовмирзаева Н. Қ. Мактабгача таълим муассасалари тарбиячиларининг эмоционал компетенциясини шакллантириш механизмлари 339
Karimova Sh. B. Maktabgacha yoshdagi bolalarning vatanparvarlik tarbiyasini shakllantirishda axloqiy kotigoriyalarning ahamiyati tahlili 343
Halimova M. A. Tabiiy fanlar (SCIENCE) o’quv predmeti – o’quvchilar ilmiy dunyoqarashini rivojlantish aspektlari sifatida 347
Mo’minova G. B., Sirojiddinova S. Zamonaviy maktabgacha ta’lim tizimini rivojlantirish asoslari (O’zbekiston misolida) 352
Mo’minova G. B., Muhammadaliyeva D. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida bolalarning nutqini o’stirish metodlarining ilmiy-nazariy tahlili (turli yosh bosqichlari misolida) 356
Dehqonova M. G’. Ko’zi ojiz bolalar bilan olib boriladigan logopedik ishning o’ziga xos xususiyatlari 360
Azizova Z. b., Aliyeva S. Maktabgacha yoshdagi bolalarning aqliy bilish ko’nikmalarini rivojlantirish texnologiyalari 366
Azizova Z. B., Mavlonova M. Maktabgacha ta’lim tashkilotlarida pedagoglarning kreativligini rivojlantirishning ahamiyati 370
Abdubannopova M. A. Maktabgacha ta’lim tashklilotlarida tarbiyachinbing inklyuzif kompetensiyasini rivojlantirish 374
G’aniyeva D. M., Ismoilova M. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ong shakllanishida axloqiy normalarning ahamiyati 379
Usmonova M. S. Alohida ta’lim ehtiyojlari bo’lgan bolalarni o’qitish va tarbiyalash muammolari 388
Yoqubjonova G. X. Boshlang`ich sinflarda o`qish va tabiatshunoslik fanlarini o’qitishda fanlararo aloqadorlikni amalga oshirish 393
Жураева М. А. Развитие коммуникативно-речевой компетенции будущих учителей начальных классов 399
Asiljonova Sh. Preschoolers Benefit from Learning a Foreign Language 404

ФИЗИКАЛЫҚ ТӘРБИЯ ҲӘМ СПОРТ

Қамбаров О. Ф. Кичик синф ўқувчиларини жисмоний тайёргарлигини баҳолашнинг методологик асослари 411
Муродов К. Н. Спорт курашида махсус ускуналар ёрдамида мушак кучини даражасини аниқлаш ва ривожлантириш йўллари 418
Исмагилов Д. К. Интегральные специальные средства подготовки футболистов на этапах совершенствования спортивного мастерства и высшего спортивного мастерства 426
Миршарапов А. Г. Мини-футбол как средство физического воспитания и физической подготовленности 429
Эрдонов О. Л., Махмудов В. В. Мини-футбол как вид спорта и средства физического воспитания студенческой молодёжи 433
Эрдонов О. Л. Актуальность физического воспитания среди студенческой молодежи на основе применения информационных технологий 438
Mirzayev A. M. The task of physical education and the technique of belt wrestling in the training of cadets 444

ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ЁРДАМИДА МИЛЛИЙ ДУНЁҚАРАШНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МЕХАНИЗМЛАРИ

Кадирова Х. А.
ЧДПУ "Умумий педагогика" кафедраси в.б.доценти

Таянч сўзлар: медиатаълим, метод, усул, иллюстрация, пинборд усули, лойиҳалар, ҳикоя.

Ключевые слова: медиаобразование, метод, метод, иллюстрация, метод доски, проекты, рассказ.

Key words: media education, method, method, illustration, pinboard method, projects, story.

Таълимни миллий-инсонпарварлик ёндашуви асосида таълим олувчилар фаолиятини фаоллаштирадиган методлар билан бойитиш уларнинг ўзлаштириш даражасининг кўтарилишига, миллий дунёқарашининг ривожланишига олиб келади. Бунинг учун машғулот жараёни медиатаълим асосида ахборотлаштирилган таълим муҳитида ташкил қилиниши, таълим берувчи томонидан таълим олувчиларнинг қизиқишини орттириб, уларнинг таълим жараёнида фаоллиги муттасил рағбатлантирилиб турилиши, ўқув материалини кичик-кичик бўлакларга бўлиб, уларнинг мазмунини очишда ақлий ҳужум, кичик гуруҳларда ишлаш, баҳс-мунозара, муаммоли вазият, йўналтирувчи матн, лойиҳа, ролли ўйинлар каби интерфаол методларни қўллаш ва таълим олувчиларни амалий машқларни мустақил бажаришга ундаш талаб этилади.

Миллий дунёқарашни ривожлантиришни ташкил этиш жараёнида медиатаълим мазмунини, ўқитувчи ва талабаларнинг ўзаро ҳаракати, хусусияти ҳамда анъанавий ва ноанъанавий медиатаълим методлари ёрдамида таълим мақсадига эришиш, бошқарилувчан ўқиш фаолиятини амалга ошириш таклиф этилди. Таълим методи – таълим олувчи ва таълим берувчининг маълум ўқув мақсадларига қаратилган, биргаликдаги фаолиятини ташкил қилишнинг муайян тизимга солинган йўл-йўриғи бўлиб, таълим олиш жараёни бир ёки бир нечта методларнинг (усулларнинг) омухталигида кечади. Метод грекча "metodos" сўзидан олинган бўлиб, изланиш ёки

билиш йўли, назария, таълимот маъносини англатади. Усул – бу лойиҳалаштирилган мақсад билан якуний натижа ўртасидаги боғланишни таъминловчи воситадир.

Миллий дунёқарашни ривожлантириш усулларининг ҳар бирини ўзига хос дидактик вазифалари мавжуд бўлиб, ўқитувчи шу вазифалардан келиб чиққан ҳолда дарсни ташкил қилса, самарали натижага эришиш мумкин. Ўқитиш усулларидан бир нечтасининг халқ оғзаки ижоди мисолидаги дидактик вазифаларини кўриб чиқамиз:

Медиатаълим ўқув усулининг дидактик вазифалари - янги материал билан мустақил кўргазмали танишиш, янги материални мустақил ўзлаштириш, ўз билимларини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, ўзаро назорат, мустақил таълим олиш, “эркин билим олиш”га эришиш, асосий тушунчаларни ажрата билиш, миллий халқ оғзаки ижодини медиа воситалар орқали ўрганиш кўникмаларини шакллантириш.

Медиаусулнинг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фанидан янги материал билан танишиш ва ўрганиш, мустаҳкамлаш, умумлаштириш, тизимлаштириш, моделлаштириш кўникмалари.

Ақлий ҳужум усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фанига оид янги билимларни ўзлаштириш, тартибга солиш, мустаҳкамлаш, билишга қизиқишни рағбатлантириш ва шакллантириш.

Медиа-намойиш усулининг дидактик вазифалари – халқ оғзаки ижоди медиаматериаллари билан кўргазмали танишиш, тушунчаларни шакллантириш, ўрганиш ва англаш, кузатиш, таҳлил қилиш, амалларни бажариш.

Машқлар усулининг дидактик вазифалари - халқ педагогикаси фани мавзулари мазмуни ва педагогик билимларни чуқурлаштириш, ўрганилаётган материални амалиётда фойдаланиш учун маҳорат ва кўникмаларни ишлаб чиқиш, такрорлаш, мустаҳкамлаш.

Лаборатория иши усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фанининг амалий машғулотлар учун белгиланган ўқув материаллари билан танишиш, мазмунини англаш, маълумотларни ўзлаштириш, мустаҳкамлаш ва билимларни чуқурлаштириш, мустақил тадқиқод қилишни билиш, муаммоларни рационал ҳал этиш, унумли ижодий тафаккурни ривожлантириш, асбоб-ускуналар билан муносабатда бўлиш, ўлчов ишлари олиб бориш.

Иллюстрация усулининг дидактик вазифалари - тушунчаларни шакллантириш, ўрганилаётган халқ педагогикаси фанига оид кўргазмали материаллар ва мавзунинг муҳим белгиларини очиб бериш.

2.5-расм. Миллий дунёқарашни ривожлантиришнинг методик тизими

Китоб билан ишлаш усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фани мавзулари доирасида мазмунга оид ўқув адабиётлари, бадиий адабиётлар ва бошқа тегишли манбалар билан танишиш, англаш, янги материалларни ўзлаштириш, билимларни кенгайтириш ва мустаҳкамлаш, реферат ёзиш, ўз-ўзини назорат, мустақил таълим олиш, китоб ўқишга одатланиш, “эркин ўқишни” билиш, асосийсини ажрата билиш, конспект қилиш, структуравий-мантиқий схемалар тузиш, таянч конспектлари, адабиётларни танлаш кўникмаларини шакллантириш.

Ишбилармонлик ўйини усулининг дидактик вазифалари - миллий дунёқарашни ривожлантиришга оид кейслар, ассисмент саволлари, ишбилармонлик педагогик ўйинларни шакллантириш, хулосаларни аргументлаштириш, хулқ-атворни коррекция қилиш, вазиятдан чиқа билиш, тўғри қарор қабул қилиш.

Пинборд усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фани мавзулари бўйича билимларни тартибга солиш ва мустаҳкамлаш, ўз фикрларини оғзаки ва ёзма равишда ифодалашни ва баён этишни билиш, мантиқий ва тизимли тафаккурни ривожлантириш, муомала маданиятини шакллантириш, мунозара юритиш.

Муаммоли вазифалар усулининг дидактик вазифалари -ўқитишнинг долзарблиги, фанга нисбатан қизиқишни шакллантириш, вазиятдан чиқиб кета билиш ва тўғри қарор қабул қилиш.

Лойиҳалар усулининг дидактик вазифалари – миллий дунёқарашни ривожлантиришга оид таълимни актуаллаштириш, билимларни чуқур ва ҳар томонлама ўзлаштириш, уларни амалда қўллаш, таҳлил қилиш, баҳолаш ва ташкилий мустақилликни шакллантириш.

Суҳбат усулининг дидактик вазифалари - таълим олувчиларни касбий педагогик фаолиятга тайёрлашда миллий дунёқарашга оид ахборотлар бериш, тизимлаштириш, мустаҳкамлаш, эсда сақлаб қолиш, билимларни янада чуқурроқ англаш, ўзлаштириш.

Мунозара усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикасига оид билимларни ўзлаштириш, тартибга солиш ва мустаҳкамлаш, билишга қизиқишни, коммуникация кўникмаларини, ўз фикрларини мантиқан баён этиш, саволларни шакллантириш, хулосаларни аргументлаштиришни рағбатлантириш ва шакллантириш.

Ҳикоя - тушунтириш усулининг дидактик вазифалари – халқ педагогикаси фанидан янги материални баён этиш, тушунтириш, таҳлил қилиш, ҳар хил ҳолатларнинг далиллари билан исботлаш.

Маъруза усулининг дидактик вазифалари - халқ педагогикаси фанининг янги материаллари билан танишиш, мураккаб тизимлар, ҳодисалар ва ҳакозоларни баён қилиш.

Усулларсиз қўйилган мақсадга, белгиланган мазмунни амалга оши-ришга, билиш фаолиятини фаоллаштиришга ва керакли натижаларга эри-шиб бўлмайди. Шунинг учун таълим жараёнида, мос равишдаги ўқитиш усуллари ҳамда таълим олувчилар билиш фаолиятни бошқариш тузилмаси белгилаб олинди.

Зеро халқ педагогикаси ўқув предмети асосида бўлажак ўқитувчиларнинг миллий дунёқарашини самарали шакллантириш учун замонавий таълим технологияларидан унумли фойдаланиш ўз самарасига эга бўлади.

Адабиётлар:

1. Мирзиёев Ш.М. Миллий тараққиёт йўлимизни қаъият билан давом эттириб, янги босқичга кўтарамиз - Тошкент: “Ўзбекистон” 2017.-5922.
2. Т.Мирзаев ,О.Сафаров, Д.Ўраева Ўзбек халқ оғзаки ижоди хрестоматияси-Тошкент 2008.
3. Ш.А.Абдижалилова, Жанбаева М.С. Инноватцион жамият шароитида бўлажак ўқитувчиларнинг миллий одоб маданиятини ривожлантириш. НамГУ илмий ахборотномаси–2022-yil_11-Scientific Bulletin of NamSU-Научный вестник son.
4. O’tayev A. Pedagogik faoliyatning kontseptual xususiyatlari // “Муғаллим ҳем узликсиз билимлендириў” jurnali, Некus, 2022, № 5/2, 79-83 b.
5. Рахманов А.Р.Оилада фарзанд тарбиясини йўлга қўйиш асосида миллий Ватанпарварлик туйғусини шакллантириш. Муғаллим хем узликсиз билимлендириў. Илмий-методикалиқ журнал. №1/1 2022 жыл.

РЕЗЮМЕ

Мазкур мақолада халқ педагогикаси фани орқаали замонавий таълим технологиялари ёрдамида миллий дунёқарашни ривожлантириш механизмлари таҳлил қилинган.

РЕЗЮМЕ

В данной статье анализируются механизмы развития национального мировоззрения с помощью современных образовательных технологий через науку народной педагогики.

SUMMARY

This article analyzes the mechanisms of development of national worldview with the help of modern educational technologies through the science of folk pedagogy.

ТЕХНОЛОГИК ТАЪЛИМ ЎҚИТУВЧИСИНИНГ АУТОПЕДАГОГИК КОМПЕТЕНТЛИГИНИ РИВОЖЛАНТИРИШ МУАММОСИНИ ЎРГАНИШНИНГ ИЛМИЙ-АМАЛИЙ АСОСЛАРИ

Парпиева М. М.

ЧДПУ Технологик таълим кафедраси доцент в/б, п.ф.ф.д.

Таянч сўзлар: аутопедагогик компетентлик, технологик таълим, антропологик, онтологик, диалогик, ижтимоий педагогика, социоген, психоген, акмеологик ёндашув, STEAM методи, когнитив-операцион.

Ключевые слова: аутопедагогическая компетентность, технологическое образование, антропологический, онтологический, диалогический, социальная педагогика, социогенный, психогенный, акмеологический подход, STEAM - метод, когнитивно-операциональный.

Key words: autopedagogical competence, technological education, anthropological, ontological, dialogical, social pedagogy, sociogenic, psychogenic, acmeological approach, STEAM - method, cognitive-operational.

Мамлакатимизда малакали кадрлар тайёрлаш ва таълим сифатига қўйилаётган талаблар ўзгараётган бир шароитда касбий аутопедагогик компетентлик, касбий маҳорат ва маданиятнинг етарли даражада эмаслиги касбий маҳоратни шакллантириш ва технологик таълим ўқитувчисининг аутопедагогик компетентлигини ривожлантириш муаммолари бўйича тадқиқот ишини олиб боришни тақозо қилади.

Аутопедагогик компетентликни шакллантиришни моделлаштиришнинг назарий-методологик асослари, бўлажак технологик таълим ўқитувчисининг шаклланиш жараёни, унинг ижодий педагогик индивидуаллиги етарли даражада ўрганилмаганлиги соҳада кадрлар тайёрлашни креатив ва соҳавий ёндашувлар асосида тадқиқ этишни тақозо қилади. Шу жиҳатдан олинган илмий маълумотлар ва улар асосида ишлаб чиқилган тавсиялардан мутахассислар томонидан турли инновацион изланишлар ва ишланмалар қилишда, технологик таълим ўқитувчисининг аутопедагогик компетентлигини ривожлантириш муаммосини ўрганишнинг илмий-амалий асослари сифатида фойдаланиш мақсадга мувофиқ.